

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 października 2018 roku Sąd Rejonowy w Zgierzu w sprawie z wniosku J. R. (1) z udziałem M. R. (1) o podział majątku wspólnego:

I. ustalił, iż w skład majątku wspólnego byłych małżonków J. R. (1) i M. R. (1) wchodzi następujące składniki:

- a) samochód osobowy marki F. (...) o wartości 5.000 zł;
- b) ciągnik marki U. (...) o wartości 9.000 zł;
- c) rozrzutnik obornika o wartości 4.500 zł;
- d) przyczepa rolnicza o wartości 7.000 zł;
- e) przyczepa wywrotka o wartości 2.000 zł;
- f) kosiarka rotacyjna do trawy o wartości 1.500 zł;
- g) przetrząsacz Wicher o wartości 1.000 zł;
- h) młotowiertarka o wartości 150 zł;
- i) trzy wiertarki elektryczne o łącznej wartości 140 zł;
- j) dwie szlifierki kątowe o łącznej wartości 130 zł;
- k) wyrzynarka o wartości 100 zł;
- l) myjka ciśnieniowa K. o wartości 300 zł;
- m) kompresor o wartości 150 zł;
- n) dwa komputery stacjonarne o łącznej wartości 800 zł;
- o) komplet wypoczynkowy o wartości 0 zł;
- p) dojarka elektryczna o wartości 0 zł;
- q) schładzacz do mleka o wartości 0 zł;
- r) należności przysługujące wnioskodawcy z tytułu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej w łącznej kwocie 25.752,28 zł (dwadzieścia pięć tysięcy siedemset pięćdziesiąt dwa złote);
- s) nakłady z majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki na majątek osobisty uczestniczki dokonane na nieruchomości oznaczonej jako działka gruntu nr (...), położonej w miejscowości (...) gmina P., powiat (...), województwo (...), dla której Sąd Rejonowy w Zgierzu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi KW nr (...) o wartości 277.600 zł;

II. ustalił, że wnioskodawca poniósł nakład z majątku osobistego na majątek wspólny w łącznej kwocie 24.608,50 zł, w pozostałym zakresie wnioski zainteresowanych o rozliczenie nakładów z majątków osobistych na majątek wspólny oddalił;

III. dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków M. R. (1) i

J. R. (1) w ten sposób, iż składniki wymienione w pkt I a) i I r) przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy zaś składniki wymienione w pkt I b) – I q) i I s) przyznał na wyłączną własność uczestniczki;

IV. zasądził od M. R. (1) na rzecz J. R. (1) kwotę 136.808,86 zł tytułem dopłaty, płatną w terminie 6 (sześciu) miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na wypadek uchybienia terminowi płatności;

V. zasądził od M. R. (1) na rzecz J. R. (1) kwotę 12.304,25 zł tytułem spłaty, płatną w terminie 6 (sześciu) miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na wypadek uchybienia terminowi płatności;

VI. o kosztach postępowania orzekł zgodnie z zasadą z art. 520 § 2 k.p.c. tj.

stosunkowego rozdzielenia w wysokości odpowiadającej udziałowi w majątku

wspólnym, pozostawiając szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu I instancji stanowiły następujące ustalenia faktyczne oraz wnioski:

J. R. (1) i M. R. (1) zawarli związek małżeński w dniu 22

października 1988 roku, zamieszkali wspólnie na nieruchomości należącej do rodziców uczestniczki. W tej dacie w domu były tam dwa pokoje i kuchnia. Na piętrze były stropy, nie było schodów na piętro. W domu nie było łazienki. Dom nie był podłączony do kanalizacji i sieci wodociągowej. Strony zajęły pokój należący wcześniej do babci uczestniczki. Siedlisko nie było ogrodzone. W gospodarstwie był jeden koń, pług jednoskibowy, drapak, brony i ok. 4-5 krów.

Małżonkowie w pierwszej kolejności dobudowali łazienkę w domu, dokupili płytki, grzejnik, umywalkę i wannę. Następnie została przez strony wybudowana druga łazienka, kotłownia i zostało nadbudowane piętro, na którym powstały 4 pokoje dla dzieci. Każde z dzieci miało po dwa pokoje – jeden do nauki a drugi do wypoczynku. Strony zakupiły piec na olej opałowy, wymieniono okna w części starej budynku, w dobudowanych pomieszczeniach i w pokojach dzieci, za okna w pokoju rodziców uczestniczki płacili jej rodzice. W trakcie trwania małżeństwa strony ogrodziły gospodarstwo betonowymi płytami, które zakupione zostały przez wnioskodawcę i jego żonę. W budowie ogrodzenia uczestniczył wnioskodawca, pomagał także ojciec uczestniczki. Ojciec uczestniczki nie przekazywał środków finansowych na remonty i rozbudowę domu, przekazał jedynie dwie bramy, które zostały wykorzystane do ogrodzenia, przekazał też pustaki na budowę stodoły. Prace związane z remontem domu były wykonywane przez wnioskodawcę, prace murarskie były wykonywane przez wynajętych przez małżonków ludzi. W pracach murarskich pomagał wuj uczestniczki G. G., który pracował za obiad i paczkę papierosów. Strony wyremontowały także starą oborę, aby została dostosowana do norm unijnych. Pierwotnie obora była w stanie surowym. W trakcie trwania małżeństwa została także wybudowana nowa obora – cielętnik. Dom został przez strony ocieplony w ok. 80 %. Dach domu został wymieniony i pokryty blachą. Strony dobudowały w domu od strony ulicy salon, kuchnię, jadalnię i trzecią łazienkę. Pomieszczenia te w momencie wyprowadzki wnioskodawcy były w stanie surowym. Rozpoczęty przez strony remont domu i rozbudowa gospodarstwa trwała kilka lat i była finansowana w dużej mierze z kredytów zaciąganych przez strony. Wynagrodzenie, które otrzymywał wnioskodawca było przeznaczone na utrzymanie rodziny i spłatę kredytów. Faktury na zakup części materiałów budowlanych były brane na teściów wnioskodawcy, aby możliwym było uzyskanie zwrotu wydatków poniesionych na materiały budowlane albowiem strony w każdym roku wykorzystywały całość przysługującego im zwrotu z tego tytułu.

Od dnia 1 lutego 1989 roku wnioskodawca rozpoczął pracę w Jednostce Wojskowej w L.. Początkowo pracował jako pracownik cywilny, a następnie jako żołnierz zawodowy, wówczas jego wynagrodzenie wzrosło dwukrotnie,

wynosiło około 2.000 zł. W związku z zatrudnieniem wnioskodawca otrzymywał tzw. „mundurówkę” i dodatkowe wynagrodzenie tzw. „trzynastkę”. Po pracy w Jednostce wnioskodawca pomagał w gospodarstwie i pracach polowych. Uczestniczka pracowała jako szwaczka do momentu urodzenia syna E..

W dniu 3 kwietnia 1990 roku ojciec uczestniczki zakupił na tzw. „przydział” ciągnik marki U.. Cena za ciągnik została uiszczona w gotówce. Zakup został sfinansowany przez byłych małżonków R..

Na mocy umowy darowizny z dnia 8 lutego 1994 roku uczestniczka stała się wyłączną właścicielką nieruchomości położonej w miejscowości O. gmina P., stanowiącej działki gruntu nr (...) o powierzchni 7,41 ha, objętej księgą wieczystą KW nr (...).

Wnioskodawca otrzymał przydział kwatery służbowej w blokach w L.. Strony nie zamieszkały tam na stałe. W dniu 16 grudnia 2003 roku pomiędzy Oddziałem Rejonowym Wojskowej Agencji Mieszkaniowej w B. a J. R. (1) została zawarta umowa o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego za rezygnację z kwatery, zgodnie z którą na rzecz wnioskodawcy został wypłacony ekwiwalent w wysokości 71.214 zł. Przyznany ekwiwalent został przeznaczony na rozbudowę należącego do uczestniczki gospodarstwa i remont domu.

W dniu 27 czerwca 2005 roku strony zawarły z (...) S.A. w W. umowę kredytu hipotecznego na kwotę 27.090 CHF. Stan zadłużenia na dzień 8 maja 2008 roku wynosił z tytułu kapitału: 25.532,28 CHF i z tytułu naliczonych odsetek: 27,35 CHF. Kredyt został zaciągnięty na remont dachu. Kredyt od listopada 2017 roku jest samodzielnie spłacany przez uczestniczkę.

W dniu 6 października 2006 roku J. R. (1) zawarł umowę kredytu gotówkowego z (...) S.A. na kwotę 10.000 zł. Na dzień 8 maja 2008 roku zadłużenie z tytułu wymienionego kredytu wynosiło 7.548,27 zł. Kredyt został w całości spłacony przez wnioskodawcę po ustaniu wspólności majątkowej.

W dniu 6 lutego 2007 roku J. R. (1) i M. R. (2) zawarli umowę kredytu gotówkowego z (...) S.A. na kwotę 10.000 zł. Na dzień 8 maja 2008 roku zadłużenie z tytułu wymienionego kredytu wynosiło 9.838,09 zł. Kredyt został w całości spłacony przez wnioskodawcę po ustaniu wspólności majątkowej.

W dniu 19 czerwca 2007 roku J. R. (1) zawarł umowę kredytu gotówkowego z (...) S.A. na kwotę 8.700 zł. Na dzień 8 maja 2008 roku zadłużenie z tytułu wymienionego kredytu wynosiło 7.222,14 zł. Kredyt został w całości spłacony przez wnioskodawcę po ustaniu wspólności majątkowej.

W dniu 13 lipca 2007 roku M. R. (2) zawarła umowę kredytu gotówkowego z (...) S.A. na kwotę 20.000 zł.

Kredyty były brane przez strony na rozbudowę domu i zakup maszyn rolniczych. Kredyt hipoteczny z dnia 27 czerwca 2005 roku został pobrany na położenie nowego dachu.

W latach 2004 - 2009 uczestniczce były przyznawane środki z tytułu płatności bezpośrednich do gruntów rolnych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W 2005 roku przyznano kwotę 3.482,18 zł, w 2006 roku kwotę 3.438,51 zł, w 2007 roku kwotę 4.189,53 zł, w 2008 roku kwotę 3.785,48 zł, w 2009 roku przyznano kwotę 5.850,70 zł.

Przychody z produkcji rolnej gospodarstwa uczestniczki kształtowały się w latach 2004-2008 następująco: w 2004 roku przychód ze sprzedaży produkcji rolnej wyniósł 6.914,80 zł, zaś z produkcji zwierzęcej wyniósł 16.902,90 zł, w 2005 roku przychód ze sprzedaży produkcji rolnej wyniósł 5.897,80 zł, zaś z produkcji zwierzęcej wyniósł 18.153,10 zł, w 2006 roku przychód ze sprzedaży produkcji rolnej wyniósł 7.711,60 zł, zaś z produkcji zwierzęcej wyniósł 18.142,50 zł, w 2007 roku przychód ze sprzedaży produkcji rolnej wyniósł 7.741,50 zł, zaś z produkcji zwierzęcej wyniósł 17.836,20 zł, w 2008 roku przychód ze sprzedaży produkcji rolnej wyniósł 8.372,63 zł, zaś z produkcji zwierzęcej wyniósł 20.810,35 zł.

W zeznaniach podatkowych składanych przez wnioskodawcę w latach 1994-2005 wykazano poniesione wydatki na remont i modernizację budynku mieszkalnego w łącznej wysokości 86.180,90 zł.

J. R. (1) wyprowadził się z domu w miejscowości O. w październiku 2007 roku, zabierając ze sobą samochód osobowy marki F. (...) oraz rzeczy osobiste.

Po wyprowadzeniu się wnioskodawcy na nieruchomości były prowadzone prace związane z wykończeniem dobudowanej części domu, która była w stanie surowym. Prace rozpoczęły się około 2013 roku, zajmował się nimi syn stron – E. R.. W pracach pomagali J. R. (2) i M. J.. E. R. po założeniu swojej rodziny rozpoczął prace związane z przystosowaniem domu do swoich potrzeb.

Z dniem 31 stycznia 2008 roku J. R. (1) został zwolniony z zawodowej służby wojskowej i przeniesiony do rezerwy. Z tego tytułu otrzymał 25.752,28 zł.

Po wyprowadzce wnioskodawcy cielętnik został wykończony przez syna stron.

W dniu 30 kwietnia 2009 roku Z. R. – ojciec uczestniczki złożył w Urzędzie Skarbowym w Z. wniosek o zwrot wydatków związanych z budownictwem mieszkaniowym. W treści wniosku wskazano, iż zakres przeprowadzonego remontu obejmował: remont łazienki, kotłowni i kuchni oraz że inwestycja ta rozpoczęła się w 2004 roku.

Wysokość nakładów - przeprowadzonych prac inwestycyjnych, adaptacyjnych i remontowych poczynionych przez strony na nieruchomości stanowiącej działkę (...), w okresie do ustania wspólności majątkowej małżeńskiej z uwzględnieniem stopnia zużycia technicznego tych nakładów wynosi 277.600 zł. Poniesione nakłady zwiększyły wartość odtworzeniową budynku mieszkalnego jednorodzinne oraz budynku inwentarsko- składowego znajdujących się na nieruchomości.

Wyrokiem z dnia 3 września 2008 roku wydanym przez Sąd Rejonowy w Zgierzu w sprawie o sygn. III RC 45/08 została ustanowiona rozdzielnosc majątkowa pomiędzy stronami z dniem 8 maja 2008 roku. Orzeczenie uprawomocniło się 24 października 2008 roku.

W ustalonym stanie faktycznym, badając skład majątku wspólnego, zgodnie z art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c. Sąd Rejonowy uznał, że poza składnikami przyznanymi przez uczestniczkę do majątku wspólnego należą także: ciągnik marki U. (...), rozrzutnik obornika, kosiarka rotacyjna do trawy, przetrząsacz Wicher, wyrzynarka, schładzacz do mleka i należności z tytułu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej w kwocie 25.752,28 zł. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka Z. R. i twierdzeniom uczestniczki, że to on dokonał zakupu ciągnika marki U.. Świadek w swoich zeznaniach podał, że za ciągnik zapłacił przelewem. Jak wynika natomiast z przedstawionej (k. 308) faktury cena za ciągnik została uiszczona gotówką. Mając dodatkowo na uwadze treść zeznań siostry świadka K. J., która wskazała, że zakup maszyn finansowały strony Sąd dał wiarę twierdzeniom wnioskodawcy, że kwota na zakup ciągnika została przekazana wspólnie przez byłych małżonków R.. Jeżeli chodzi o wyrzynarkę, w swoich informacyjnych wyjaśnieniach, które następnie potwierdziła, uczestniczka podała, że wyrzynarka była wspólna. W toku sprawy zostało także potwierdzone, iż gospodarstwo uczestniczki nie przynosiło znaczących dochodów. Maszyny zgłoszone we wniosku w istocie pojawiły się po wspólnym zamieszkaniu przez strony na terenie gospodarstwa. Jeśli zaś chodzi o schładzacz do mleka to sama uczestniczka w swoich informacyjnych wyjaśnieniach wskazała, iż został on zakupiony w trakcie trwania małżeństwa z pobranej pożyczki.

W zakresie zgłoszonej przez uczestniczkę kwoty 71.000 zł wypłaconej wnioskodawcy z tytułu rezygnacji z kwatery wojskowej Sąd uznał, iż kwota ta w całości została zużyta przez obie strony w trakcie trwania małżeństwa, w tym na prowadzone prace remontowe i związane z rozbudową gospodarstwa. Brak jest w sprawie, poza twierdzeniami samej uczestniczki dowodów na to, aby wnioskodawca zachował dla siebie część tej kwoty.

Sąd nie uwzględnił wskazanych we wniosku ruchomości takich jak ładowacz cyklop, agregat rozruchowy wraz ze spawarką, komplet kluczy nasadowych, lodówka A. oraz wskazanych zwierząt jako składników majątku dorobkowego

stron z uwagi na to, iż nie istniały na chwilę orzekania i jednocześnie nie zostało wykazane, aby zostały bezprawnie zbyte lub roztrwonione przez jedno z małżonków.

Co do rozliczenia nakładów, zgodnie z treścią art. 45 § 1 k.r.o. każdy z małżonków powinien zwrócić nakłady i wydatki poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty przynoszące dochód. Za nakłady uważa się koszty poniesione na zachowanie, eksploatację lub ulepszenie rzeczy już istniejącej w majątku, zaś za wydatki – koszty związane z nabyciem danego przedmiotu.

W niniejszej sprawie sporny pozostawał między stronami zakres i wartość nakładów czynionych przez strony, co w głównej mierze sprowadzało się do kwestionowania przez uczestniczkę źródeł finansowania tych nakładów. W ocenie Sądu Rejonowego zebrany materiał dowodowy pozwalał na przyjęcie, że z majątku wspólnego zostały poczynione na majątek osobisty uczestniczki nakłady zgłoszone w treści wniosku. Okoliczności te zostały potwierdzone przez świadków, w tym między innymi zeznania świadka K. J., która podała, że wnioskodawca z żoną rozbudowali stary budynek mieszkalny, wykonywali wylewki i podmurówki. Świadek wskazała, iż w dacie ślubu stron nie było ani kanalizacji ani podłączenia do sieci wodociągowej oraz że w domu nie było łazienki. Świadek wskazała także, iż ojciec uczestniczki postawił oborę, ale została ona przez strony rozbudowana. Okoliczności te potwierdził w swoich zeznaniach świadek Z. D.. Jeżeli zaś chodzi o zeznania świadków J. R. (2), M. J., E. M. to wskazać należy, iż w istocie świadkowie ci wskazywali na szereg prac wykonywanych przez syna stron w domu, jednakże świadkowie ci relacjonowali zdarzenia mające miejsce już po wyprowadzce uczestnika. Dodatkowo ich relacje były zgodne co do tego, że prace wykonywane przez syna stron w istocie dotyczyły nowej, dobudowanej części domu i miały na celu dostosowanie domu do nowo założonej przez E. R. rodziny. Świadek P. R. potwierdziła tę okoliczność.

Sporna między stronami była także wartość nakładów. Opierając się na wnioskach opinii biegłego, Sąd Rejonowy ustalił, że nakłady z majątku wspólnego byłych małżonków R. na majątek osobisty M. R. (1) wyniosły 277.600 zł. Łączna wartość składników majątku wspólnego stron została ustalona na kwotę 334.822,28 zł. Tym samym na rzecz wnioskodawcy należało zasądzić od uczestniczki tytułem dopłaty kwotę 136.808,86 zł, uwzględniając wartości przyznanych na jego rzecz składników.

Odnosząc się do zgłoszonych przez wnioskodawcę rozliczeń z tytułu zaciągniętych wspólnie przez strony kredytów a spłaconych po ustaniu wspólności majątkowej przez wnioskodawcę to wskazać należy, iż w sposób wiarygodny i potwierdzony dokumentami bankowymi wnioskodawca wykazał, że poniósł nakład z majątku osobistego na majątek wspólny stron. Nakład ten stanowiły dokonane przez niego po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej, spłaty kredytów, zaciągniętych przez strony w czasie trwania małżeństwa i przeznaczonych na wspólne potrzeby. Jednocześnie w postępowaniu nie zostało wykazane, aby kredyty te zostały zaciągnięte bez wiedzy uczestniczki. Na podstawie niekwestionowanych i wiarygodnych informacji z banku zostało potwierdzone to, że po ustaniu wspólności majątkowej, wnioskodawca samodzielnie dokonał spłat owych wierzytelności we wskazanych przez bank sumach. Sąd zaliczył nakład w postaci spłat, dokonanych przez wnioskodawcę po dniu ustania wspólności ustawowej małżeńskiej (czyli ustanowienia rozdzielności majątkowej z dniem 8 maja 2008 roku) w kwotach: 7.548,01 zł, 7.222,14 zł oraz 9.838,09 zł, co łącznie daje 24.608,50 zł. Wobec tego, że nakład był poczyniony z majątku osobistego na majątek wspólny, wnioskodawcy należała się spłata połowy wartości nakładów w wysokości 12.304,25 zł.

Jednocześnie Sąd nie znalazł podstaw, aby dokonać rozliczenia zgłoszonego przez uczestniczkę kredytu zaciągniętego w lipcu 2007 r., uznając żądanie to za nieudowodnione.

Odnosząc się do zgłoszonego roszczenia o uwzględnienie spłacanego przez uczestniczkę kredytu hipotecznego w (...), Sąd Rejonowy wskazał, że przedmiotem podziału są jedynie aktywa majątku wspólnego, poza podziałem pozostają zaś długi.

W ocenie Sądu Rejonowego, okoliczności sprawy przemawiały za odroczeniem płatności kwot wskazanych w punkcie IV i V postanowienia, w oparciu o art. 212 § 3 k.c., odroczenie płatności na okres 6 miesięcy pozwoli uczestniczkę

na zgromadzenie koniecznych środków. Sąd uwzględnił także interes wnioskodawcy, który winien jak najszybciej otrzymać należną mu spłatę.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 2 k.p.c., pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu.

Apelację od opisanego rozstrzygnięcia wywiodła uczestniczka postępowania, zaskarżając ostatecznie (po uzupełnieniu braków formalnych apelacji) postanowienie w części to jest w zakresie pkt. I ppkt b), c), f), g), n), q), s) oraz pkt. II-VI.

Zaskarżonemu orzeczeniu uczestniczka zarzuciła naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i dokonanie dowolnej oceny zebranego materiału dowodowego oraz błąd w ustaleniach faktycznych, prowadzące do wadliwego ustalenia składu i wartości majątku wspólnego.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę kwestionowanego postanowienia poprzez:

a) wykreślenie z pkt. I ruchomości wskazanych w podpunktach b, c, f, g, n, q, s, oraz ustalenie, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi ruchomości: samochód F. (...), przyczepa rolnicza, przyczepa wywrotka, małowiertarka, trzy wiertarki elektryczne, dwie szlifierki, wyrzynarka, myjka ciśnieniowa, kompresor, komplet wypoczynkowy, dojarka elektryczna, ponadto kwota 71 214 zł z tytułu ekwiwalentu za rezygnację z kwatery Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, kwota 25 752,28 zł z tytułu należności za zwolnienie ze służby wojskowej;

b) dokonanie podziału majątku wspólnego byłych małżonków M. R. (1) i J. R. (1) w ten sposób, że przyczepa rolnicza, przyczepa wywrotka, małowiertarka, trzy wiertarki elektryczne, dwie szlifierki, wyrzynarka, myjka ciśnieniowa, kompresor, komplet wypoczynkowy, dojarka elektryczna będzie przyznana na własność uczestniczce, a samochód F. (...), kwota 71 214 zł z tytułu ekwiwalentu za rezygnację z kwatery Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, kwota 25 752,28 zł z tytułu należności za zwolnienie ze służby wojskowej na własność wnioskodawcy;

c) zasądzenie na rzecz uczestniczki od wnioskodawcy łącznej kwoty 40 727,28 zł tytułem dopłaty w terminie 1 miesiąca od daty uprawomocnienia się orzeczenia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie

ewentualnie uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest częściowo uzasadniona.

W pierwszym rzędzie należy odnieść się do zarzutów, które dotyczą prawidłowości podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia. Trafność stosowania prawa materialnego może być bowiem badana jedynie na gruncie niekwestionowanych ustaleń faktycznych.

Sformułowany w treści apelacji zarzut błędów w ustaleniach faktycznych oparty jest na kwestionowaniu przez skarżącą oceny dowodów przeprowadzonej przez Sąd Rejonowy u podstaw zaskarżonego orzeczenia i należy uznać go w znacznej mierze za słuszny w świetle dyrektyw wskazanych w art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Ma rację skarżąca, kwestionując ustalenie, jakoby ciągnik marki U. został nabyty za kwotę przekazaną wspólnie przez byłych małżonków R. ojcu uczestniczki Z. R.. Sąd I instancji nie dał wiary twierdzeniom uczestniczki i zeznaniom świadka Z. R., że to on dokonał zakupu ciągnika, a konkluzję taką Sąd wywiódł ze sprzecznych, jego zdaniem, zeznań świadka co do sposobu płatności za zakupiony ciągnik, wynikającej z zestawienia faktury (k. 308) oraz zeznań świadka. Tymczasem, jak wynika z przywołanej przez Sąd I instancji faktury, złożonej na k. 308, nie dotyczy ona zakupu ciągnika, lecz kultywatora i to w 1990 r., podczas gdy ciągnik U., jak wynika z książki gwarancyjnej (k. 304), zakupiony został w listopadzie 1988 r. Błędne ustalenie Sądu I instancji na tle wadliwej oceny dowodów w świetle realiów panujących w 1988 r. (przydziały maszyn rolniczych) czyni uprawnioną tezę o prawdziwości zeznań świadka

Z. R. (k.98), także co do sposobu zapłaty. Konkludując, odmienna ocena zeznań przywołanego świadka oraz zeznań uczestniczki, wspieranych zeznaniami świadka E. M., skutkuje przyjęciem ustalenia, że ciągnik U. był własnością Z. R., który zakupił go w systemie tzw. przydziału, po wieloletnim okresie oczekiwania, a w przeszłości podarował córce razem z gospodarstwem rolnym, zatem ciągnik nie należał do majątku wspólnego uczestników.

Zasadnie kwestionowane jest w apelacji kolejne ustalenie co do zaliczenia maszyn takich jak rozrzutnik, przetrząsacz i kosiarka do majątku wspólnego. Przekonująco brzmią zeznania uczestniczki, że jej ojciec zakupił maszyny z uzyskanych ze sprzedaży dwóch koni środków finansowych, wspierane zeznaniami świadka Z. R., szczegółowo opisującymi czas, miejsce kupowanych maszyn i pochodzenie środków na ich zakup. Twierdzenia wnioskodawcy zaś o odmiennym stanie rzeczy jako gołosłowne, logicznie nie uzasadnione, nie zasługują na aprobatę.

Jeśli chodzi o schładzacz do mleka, sama uczestniczka przyznała, że jego zakup został sfinansowany z pożyczki, spłacanej w czasie trwania wspólności ustawowej. Okoliczność ta wyłącza twierdzenie o niezaliczeniu do majątku wspólnego opisanej maszyny, skoro ze wspólnych środków nastąpiła realizacja jego nabycia.

Co do dwóch komputerów stacjonarnych, należy przyjąć, za Sądem Rejonowym, że stanowią składniki majątku wspólnego. W aktach sprawy brak jest jakichkolwiek dowodów na przeciwną okoliczność.

W zakresie spornej kwoty 71 000 zł wypłaconej wnioskodawcy w 2003 r. z tytułu rezygnacji z kwatery wojskowej Sąd Rejonowy trafnie uznał, iż kwota ta w całości została zużyta przez obie strony w trakcie trwania małżeństwa, w tym na prowadzone prace remontowe i związane z rozbudową gospodarstwa. Brak jest w sprawie, poza twierdzeniami samej uczestniczki dowodów na to, aby wnioskodawca zachował dla siebie część tej kwoty, poza 15 000 zł, które przekazał na remont. Przy braku jakiegokolwiek materiału dowodowego, nie sposób logicznie wytłumaczyć twierdzenia skarżącej, że wnioskodawca zachował znaczącą część sumy dla siebie (choćby gdzie, w jaki sposób ją przechowuje), w sytuacji trwającego remontu domu, zakupu materiałów budowlanych, zaciągania kredytów. Materiał dowodowy w postaci zeznań uczestników i świadków nie dostarczył nie tylko kategorycznych, ale żadnych dowodów na okoliczność, na co wnioskodawca przeznaczył uzyskane z tego tytułu środki. Z tego względu, gołosłowne twierdzenia skarżącej, będące w opozycji do logicznego wyводу o przeznaczeniu tych środków na budowę domu i rozwój gospodarstwa nie mogą zasługiwać na aprobatę.

Reasumując wątek spornych ruchomości, należy ustalić, że do majątku wspólnego byłych małżonków, w ocenie Sądu Okręgowego, odmiennie niż ustalił Sąd I instancji, nie wchodzi: ciągnik U., rozrzutnik, przetrząsacz i kosiarka o łącznej wartości 16 000 zł.

W zakresie spornych nakładów z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki (art. 45 § 1 k.r.o.), trzeba przyznać rację skarżącej co do dwóch składników, a mianowicie cieleńnika (2 709,25 zł) i ogrodzenia nieruchomości (22 128,66 zł) o łącznej wartości 24 837,91 zł.

Cieleńnik, jak wynika z zeznań uczestniczki, był wybudowany po wyprowadzeniu się wnioskodawcy ze wspólnego domu, co miało miejsce w październiku 2007 roku. Z opinii biegłego sądowego do spraw budownictwa i szacunku nieruchomości zaś wynika, że cieleńnik powstał w budynku inwentarsko-składowym w latach 2008/2009 (k. 201, 210, 212, 213). Skoro ustanie wspólności ustawowej małżeńskiej nastąpiło z dniem 8 maja 2008 roku, to wzajemnie uzupełniające się opisane dowody uzasadniają twierdzenie apelacji, że nie był to nakład z majątku wspólnego, lecz składnik wchodzący do majątku osobistego uczestniczki i z jej osobistych funduszy wybudowany.

Ogrodzenie nieruchomości powstało w 1990 roku. Z zeznań świadka Z. R., które Sąd Okręgowy ocenił jako wiarygodne, wynika, że przed ślubem uczestników zakupił on cztery bramy, a po ich ślubie sprzedał pięć sztuk trzody chlewnej i za uzyskane środki kupił betonowe przęsła oraz betonowe słupki na ogrodzenie. W świetle powyższego należy przyjąć, że ogrodzenie zostało sfinansowane przez ojca uczestniczki, a jej własnością stało się po przekazaniu gospodarstwa rolnego w 1994 r. Konkludując, ogrodzenie nie jest nakładem z majątku wspólnego, lecz objętym majątkiem osobistym uczestniczki.

W pozostałym zakresie uwzględnione przez Sąd Rejonowy nakłady z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki zostały udowodnione, zaś apelacja nie przedstawiła dowodów przeciwnych, ograniczając się do polemiki z prawidłowymi w tej mierze ustaleniami w sprawie. Ponadto forsowana w apelacji teza o braku jakichkolwiek nakładów z majątku wspólnego na osobisty uczestniczki nie znajduje oparcia w materiale dowodowym, przeciwnie, nawet w odpowiedzi na wniosek (pismo-k.21) i w samych zeznaniach skarżącej (k.35-36) pojawiają się odmienne twierdzenia, w których M. R. (1) przyznaje dokonanie pewnych nakładów z majątku wspólnego. Jeśli zaś przyjąć założenie apelacji, że remont domu finansowali jej rodzice, o czym mają świadczyć faktury VAT wystawione na nazwisko ojca uczestniczki w latach 1996-2006, to do 2004 r., czyli przekazania gospodarstwa uczestniczce, czynili to na własny użytek, jako właściciele nieruchomości. Udowodnienia zatem wymagało ustalenie zakresu remontu, przez nich finansowanego i wpływu na zwiększenie wartości nieruchomości, przekazanej uczestniczce w kontekście rozliczenia nakładów czynionych przez byłych małżonków z majątku wspólnego, czego w sprawie nie uczyniono (art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i art. 13 § 2 k.p.c.). Przede wszystkim jednak, za niewiarygodną wolno uznać tezę o całkowitym sfinansowaniu prac remontowych budynku mieszkalnego i inwentarskiego przez rodziców uczestniczki, z dwóch zasadniczych względów. Po pierwsze, nie udowodniono, aby dysponowali oni taką ilością środków finansowych, przy uzyskiwanych przez nich dochodach z gospodarstwa, a później ze świadczeń rentowych czy emerytalnych, aby byli w stanie pokryć wydatki na remont. Po drugie niecelowe byłoby zaciąganie przez byłych małżonków kredytów bankowych, między innymi tych przeznaczonych wprost na inwestycję, jak kredyt hipoteczny z dnia 27 czerwca 2005 roku na sfinansowanie dachu budynku mieszkalnego. Ponadto, jak już wyżej wspomniano, teza o całkowitym sfinansowaniu remontu budynków przez rodziców M. R. (1) jest niewiarygodna ze względu na stanowisko samej uczestniczki, prezentowane w toku postępowania przed Sądem I instancji.

Natomiast zarzut dotyczący wadliwego przyjęcia, że prace remontowe wykonywane były przez wnioskodawcę, w sytuacji, gdy prawidłowa ocena zeznań świadków prowadzi do wniosku, że prace te były wykonywane przez ojca uczestniczki, syna stron oraz J. R. (2) i M. J. jest o tyle chybiony, że samo świadczenie pracy przy remoncie domu przez osoby trzecie nie przekłada się na rozliczenia finansowe między uczestnikami postępowania.

W kontekście wzajemnych rozliczeń byłych małżonków znikome znaczenie ma ustalona przez Sąd I instancji okoliczność, że wnioskodawca przyczynił się do rozkwitu gospodarstwa rolnego, aczkolwiek z materiału dowodowego, poza zeznaniami świadka K. J. nie wynika, aby wnioskodawcy można było przypisać zachowania wpływające na postulowany rozwój gospodarstwa. Ustalenie powyższe trzeba więc uznać za błędne.

W ramach zarzutu wadliwego ustalenia zakresu prac, odnotowania wymaga, że w opinii biegłego sądowego G. T. w sposób jasny, precyzyjny został określony zakres rzeczowy poczynionych nakładów, najpierw według wersji wnioskodawcy, następnie zweryfikowanej w trakcie oględzin nieruchomości, przy uwzględnieniu stanowiska uczestniczki i przedstawionej mu dokumentacji budowlanej. Biegły określił wartość tychże nakładów według zweryfikowanego zakresu. Biegły wskazał, że w ramach rozbudowy w części starej budynku między innymi wykonano i wykończono jedną łazienkę o pow. użytkowej 5,10 m² i pomieszczenie kotłowni z łazienką, schodów nie uwzględnił (opinia –k.206-208, 209).

Opinia biegłego nie była ostatecznie kwestionowana, zatem ustalenia w niej zawarte, dotyczące elementów budowlanych, mogły stanowić podstawę ustaleń Sądu. Co ważne, biegły uwzględnił informacje uzyskane od uczestniczki w toku oględzin nieruchomości. W świetle powyższego przyjąć należy, że łazienka została wybudowana i wykończona, natomiast ustalenie co do schodów jest wadliwe.

Odnosząc się do zarzutów nieustalenia podlegających rozliczeniu zobowiązań uczestniczki w zakresie spłaty kredytów, odnotować należy, że co do kredytu na kwotę 10 000 zł nie wykazano, w jakiej wysokości uczestniczka dokonała spłaty odsetek, a rzeczą strony jest precyzyjne określenie wydatku z majątku osobistego na majątek wspólny (art. 567 § 1 k.p.c. a contrario). Wniosek o rozliczenie takiego nakładu określony wyłącznie w sposób ogólnikowy, uczynił niemożliwym jego rozpoznanie jako nieudowodnionego. W tym miejscu dodać wypada, że za ugruntowane należy uznać stanowisko, że w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami sąd ustala wartość

nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek osobisty jednego z małżonków bez względu na inicjatywę dowodową uczestników postępowania (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2008 r., III CZP 148/07, OSNC 2009, nr 2, poz. 23), natomiast wartość nakładów z majątku osobistego na wspólny wymaga zgłoszenia żądania zawierającego podstawę faktyczną jak i wysokość oraz odpowiednie wnioski dowodzące zgłoszone żądanie.

Zarzut apelacji co do błędnego ustalenia, że uczestniczka zaciągnięty kredyt frankowy spłacała samodzielnie nie tylko od 2017 r., ale już wcześniej, bo w czasie trwania wspólności ustawowej jest wprawdzie zasadny, ale nie mający znaczenia, bowiem spłata zobowiązań dokonywana w takim czasie nie skutkuje dokonywaniem żadnych wzajemnych rozliczeń, skoro następowała z majątku wspólnego na zaciągnięte wspólne zobowiązanie w czasie trwania wspólności. Rozliczeniu podlegają wyłącznie nakłady i wydatki wskazane w art. 567 § 1 k.p.c.

Odnosnie kredytu zaciągniętego na kwotę 20 000 zł w 2007 r. i spłacanego, jak twierdzi apelacja, wyłącznie przez uczestniczkę, brak jest dowodów na tę okoliczność, co trafnie zauważył Sąd Rejonowy.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić trzeba, że część zarzutów kwestionujących prawidłowość poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych co do składników tworzących majątek wspólny objęty podziałem w niniejszej sprawie okazała się trafna. Z tych względów, Sąd Okręgowy podziela stan rzeczy przyjęty u podstaw zaskarżonego postanowienia przez Sąd Rejonowy z korektą w zakresie ustaleń faktycznych przedstawioną powyżej.

Przyjęty w sprawie sposób podziału dzielonych składników majątkowych, zrodził konieczność określenia kwoty dopłaty i spłaty należnej wnioskodawcy z tytułu przypadającego mu udziału w majątku wspólnym (art. 212 § 2 k.c. w związku z art. 46 k.r. i o. i art. 1035 k.c.).

Wartość dzielonego majątku, po korekcie dokonanych ustaleń faktycznych, zamyka się w kwocie 294 284,37 zł, równej sumie wartości ruchomości (15 770 zł), kwoty stanowiącej ekwiwalent pieniężny po zwolnieniu ze służby wojskowej (25 752,28 zł) oraz nakładów z majątku wspólnego na osobisty uczestniczki (252 762,09 zł).

Wnioskodawcy przyznane zostały dwa składniki: samochód i ekwiwalent pieniężny - o łącznej wartości 30 752,28 zł. Uczestniczce przyznano pozostałe ruchomości (10 770 zł) i nakłady na jej nieruchomości (252 762,09 zł) - o łącznej wartości 263 532,09 zł.

Udziały byłych małżonków w majątku wspólnym są równe, zatem równowartość 1/2 w ich majątku wyznacza kwota 147 142,18 zł. Skoro wnioskodawcy przyznano składniki o wartości 30 752,28 zł, dopłata wyrównująca jego udział w majątku wspólnym wynosi więc 116 389,90 zł (147 142,18 zł - 30 752,28 zł).

Wyznaczona kwoty spłaty w realiach niniejszej sprawy nie podlegała zmianie.

Z przedstawionych względów, zaskarżone postanowienie podlegało zmianie na skutek uwzględnienia apelacji uczestniczki postępowania w części, o czym orzeczono jak w sentencji postanowienia na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

W pozostałym zakresie apelacja podlegała oddaleniu, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w odwołaniu do zasady wyrażonej w art. 520 § 1 k.p.c., z argumentacją, że w sprawach działowych (a więc także o podział majątku wspólnego) nie zachodzi przewidziana w art. 520 § 2 i 3 k.p.c. sprzeczność interesów uczestników, niezależnie od tego, jaki sposób podziału oni postulują i jakie wnioski składają w tym względzie. Innymi słowy w sprawach tych nie występuje sprzeczność interesów między uczestnikami postępowania domagającymi się podziału majątku wspólnego, a prezentującymi jedynie odmienne zapatrywania co do sposobu dokonania podziału, albowiem istotą tych spraw jest wyjście ze wspólności, której oczekuje każdy uczestnik niezależnie od stanowiska, jakie zajmuje.